

ATANIN ZİNƏTİ

Ayətullah Məhəmməd İştihardı

XANIM ZEYNƏBİN (s.ə) HƏYATI

نایب الکبریٰ

**ATANIN
ZİNƏTİ**

Tbilisi 2015

ATANIN ZİNƏTİ

XANIM ZEYNƏBİN (s.ə) HƏYATI

Müəllif: **Ayətullah Məhəmməd İştihardı**

Tərcüməçi: **V. Hüseynzadə və M. Sayıl**

Dizayn: **E. Orucov**

© *Bütün Gürcüstan Müsəlmanları İdarəsi
nəzdində "Müsəlman Qadınlar İcması"*

Bismillahir Rəhmanir Rəhim

ATANIN ZİNƏTİ

XANIM ZEYNƏBİN (əS) HƏYATI

İmam Əli (ə) və Fatimeyi-Zəhra(əS)nın Həsən, Hüseyn, Zeynəb, Ümmü Gülsüm və Möhsin adlı beş övladı olmuşdur.

İmam Sadiq (ə)-dan rəvayət olunmuş hədisə əsasən, həzrət Zəhra(əS)nın son övladı olan Möhsin İmam Əli (ə) düşmənlərinin o həzrətin evinə etdikləri təcavüzün nəticəsində anasının bətnində öldürüldü, Xanım özü isə ağır yaralanaraq şəhadətə yetişdi! Bu xanədanın 3-cü övladı Zeynəb hicrətin 6-cı ilində Mədinə şəhərində dünyaya göz açdı.

ATANIN ZİNƏTİ

Zeynəb atanın zinəti deməkdir. Allah tərəfindən belə adlanan bu qız öz vəzifəsini yerinə yetirməklə tarixin zinəti və ailəsinin fəxri oldu. Odur ki, Zeynəb adı məhz onun fədakarlığı hesabına həmişə gözəl, müqəddəs və əbədidir. Bu vilayət dürrünün adqoyma mərasimi haqda tarixdə belə oxuyuruq: Zeynəbi-Kubranın təvəllüdü zamanı həzrət Peyğəmbər (s) səfərdə olduğundan Fatimə (s) Əlidən (ə) istədi ki, övladları üçün ad qoysun. Əli (ə) buyurdu: Mən atandan qabağa keçməərəm. Səbir edək Peyğəmbər (s) səfərdən gəlsin.

Peyğəmbər (s) səfərdən qayıtdıqdan sonra Əli (ə) Zəhranın (s) uşağı olması xəbərini Peyğəmbərə çatdırıb, ondan uşaq üçün ad qoymasını xahiş etdi. Peyğəmbər (s) buyurdu: Fatimənin

övladları mənim övladlarımdır, lakin onlar barəsində qərara gəlmək yalnız Allaha məxsusdur. Ondan sonra Cəbrail nazil olub xəbər gətirdi ki, Allah buyurur: Bu qızın adını Zeynəb qoy! Çünki Mən bu adı "Lövh-i-məhfuz" da yazmışam. Bunu eşidən Peyğəmbər (s) Zeynəbi öpdü və buyurdu: Tövsiyə edirəm ki, hamı bu qıza hörmət etsin. Çünki o, Xədiceyi-Kubra kimidir. Yəni həzrət Xədicənin fədakarlıqları kimi, həzrət Zeynəbin Allah yolunda dözümlü, səbir, şücaət və mübarizəsi İslamın əbədiyyəti üçün xüsusi əhəmiyyətə malikdir.

PEYĞƏMBƏRLƏ BİRLİKDƏ

Həzrət Zeynəb beş il qədər Peyğəmbərlə bir zamanda yaşamışdır. Bu müddət onun Peyğəmbər (s) səhabələrindən hesab olunmasına kifayətdir və bu da bu barədə yazılmış kitablarda qeyd olunmuşdur.

Bu beş il fürsət idi ki, həzrət Zeynəb Peyğəmbərin (s) mübarək vücudundan səbir və dözümlü hadisini yazsın. Çünki, o, Zeynəbin həyat yolunun bütün müsibətlərindən xəbərdar idi və bilirdi ki, bu çətinliklərə yalnız böyük ruh, dağ kimi möhkəm qəlb və Allah eşqi ilə dolu ürək dözə bilər. Elə bil müsibət, çətinlik Zeynəbin taleyi ilə qarışmış və Allah-taala səbir və dözümlü ondan cəlləndirmişdir ki, bütün Allah adamları üçün nümunə olsun. Zeynəb, onu gözləyən qəmli macəraları uşaq vaxtında yuxuda görüb babası Peyğəmbərə (s) söyləyir. Peyğəmbər (s) onu gözləyən bu hadisələri təbir edir ki, Əlinin yetişdirməsi və Zəhranın qucağında böyümüş olan bu qız özünü həmin hadisələrlə görüşə hazır etsin. Bu yuxunu tarixdə belə oxuyuruq:

Peyğəmbərin (s) vəfatı yaxınlaşırdı. Bir gün Zeynəb onun yanına gəlib uşaqlara məxsus şirin dillə dedi:

“Ey Peyğəmbər (s), bu gecə yuxuda gördüm ki, şiddətli bir külək əsib bütün dünyanı zülmətə qərq etdi. Mən küləyin şiddətindən o tərəf-bu tərəfə düşürdüm. Axırda məcbur qalib böyük bir ağacdan yapışdım. Amma külək onu da yerindən qopartdı. Mən ikinci dəfə onun bir budağından tutdum, amma o da davam gətirmədi. Üçüncü dəfə onun başqa bir budağından yapışdım, lakin külək onu da sındırdı. Sonra bir-birinə yapışmış iki budağa üz tutdum ki, birdən onlar da sındı və mən yuxudan ayıldım.”

Peyğəmbər (s) Zeynəbin yuxusunu eşidəndən sonra ağlayıb buyurdu: “Sənin ilk yapışdığın ağac babandır ki, tezliklə dünyadan gedəcək. Sonrakı iki budaq da ata və anandır ki, onlar da dünyadan gedəcəklər. Bir-birinə yapışmış iki budaq isə qardaşların Həsən və Hüseyindir ki, onların müsibətində dünya zülmətə qərq olacaqdır.”

ANASI FATİMƏ İLƏ SON GÖRÜŞ

Həzrəti Fatimə (s) atasından bir müddət sonra dünyasını dəyişdi. Buna əsasən, Zeynəb Zəhra kimi bir ananın məhəbbətindən yalnız bir neçə il bəhrələndi. Bu qısa müddət Zeynəbi Allah yolunda müsibət və çətinliklərə, cihad və mübarizəyə hazırlayan xatirələrlə doludur. Zeynəb Peyğəmbərin vəfatından sonra anası Fatiməni gülən və hətta təbəssüm edən halda da görmədi. Fatimə atasının ayrılığına o qədər ağlayıb ki, onun adını tarixin Adəm, Yəqub, Yusif və imam Səccad (ə) kimi ən çox ağlayanların sırasında qeyd etmişlər. Zeynəb bütün bu

vaxt ərzində anasının yanında olmuşdur. O, babasının müsibətli vəfat səhnələrini, anasının qəm-qüssələrini və düşmənlərin Əhli-beyt haqqında olan cinayətlərini görürdü. Bu mənfi hallar onun kiçik qəlbini incidir, o isə səbir edib dözür və sanki daha böyük müsibətlərə hazırlaşır.

Nəhayət, ana ilə son görüş və vidalaşma zamanı çatmışdır. Zəhranın pak ruhu mələkut aləminə pərvaz edib, cismi isə qüsl olunub kəfənlənmişdir. Atanın göstərişi ilə Zəhranın balaları ana ilə vidalaşır, son dəfə onu qucaqlayıb ayrılırlar. Həzrət Əli (ə) bu qəmli səhnələri belə təsvir edir:

“Zəhranın kəfəni düyünləyərək Ümmü Gülsüm, Zeynəb, Həsən və Hüseyinə dedim: Gəlin son dəfə ananızla görüşün ki, bu ayrılığın başlanğıcıdır. növbəti görüş isə behiştə olacaqdır. Həsən və Hüseyin anaları tərəfə gələ-gələ bu sözləri deyirdilər: Babamız Peyğəmbər (s) anamız Fatimənin (ə) ölmündə olan qəm və həsrət yangısı heç vaxt sönməyəcək. Ana can! Bizim salamımızı babamız Mühəmməd Mustəfaya (s) çatdır və de ki, səndən sonra biz dünyada yetim qaldıq.”

Əli (ə) buyurur: “O zaman göydən bir səs eşitdim ki, deyirdi: Ey Əbülhəsən, onları anasının qucağından götür. Bu iki uşaq göyün mələklərini ağlamağa məcbur etdilər.”

Beləliklə, Zeynəb körpə yaşlarında mehriban ana və səmimi dostunu itirdi.

ANASINDAN SONRA

Artıq Əli evi Fatimə vücudunun şamı ilə nurlanmırdı. Buna görə də, uşaqları öhdəsinə götürən bir qadına ehtiyac var idi.

Fatimə (ə) bu əhəmiyyətli işi ömrünün son günlərində duymuş, uşaqları üçün mehriban ana və Əli üçün vəfalı yoldaş tapıb onunla evlənməyi Əli (ə)-a tövsiyə etmişdi. Bu şərəf həzrət Zəhranın ögey bacısı "Əmaməyə" mənsub idi.

Zeynəb anasından sonra Əli kimi atanın tərbiyəsi sayəsində, Həsən və Hüseyin kimi qardaşlarla yanaşı böyüyüb yetkinləşir və elə uşaqlıqdan çoxlu çətinlik və ruhi sıxıntılara dözüb təcrübə toplayır. Zeynəb Həsən və Hüseyindən kiçik olmasına baxmayaraq, Fatimə qızı və onun yetişdirməsi olduğu üçün qardaşları ilə onun arasında vəsfəgəlməz məhəbbət və bağlılıq olmuşdur. Bu məhəbbətin nəticəsində də o, bir an da qardaşlarından ayrılmır və onların qüssələrinə dözə bilmirdi. O, ömrünün sonuna qədər mehriban ana kimi onları sevir və qəmlərinə şərik olurdu.

ŞƏRİKLİ HƏYAT

Artıq Zeynəbin ailə qurmaq vaxtı yaxınlaşmışdır. O bilir ki, izdivac hər bir insan üçün təbii və şəri vəzifədir və bu sünnədən imtina etmək Peyğəmbərin (s) dinindən çıxmaq deməkdir. Lakin Zeynəb izdivac etməklə boynunda olan böyük vəzifəni unutmur. O bilir ki, hər an və bütün səhnələrdə qardaşının yanında olmalıdır. O bilir ki, əzizlərinin qiyamının səmərəsi onun əsir düşməsi, səbir edib dözməsi, qiyamın mahiyyət və səbəblərini bəşəriyyət tarixinə yetirməsindən asılıdır. Bu səbəbdən, Zeynəb izdivac ərafəsində də vəzifəsini unutmur və ailə qurmaq üçün imam Hüseyinlə (ə) birgə olmağı şərt kəsir. Əli (ə) qızına elçi göndərən və Əhli-beyt dostlarından olan Abdullah ibn Cəfər

sözsüz ki, bu şərti qəbul edir və nəhayət, Zeynəbin əri olmaq şərəfinə nail olur.

ZEYNƏBİN HƏYAT YOLDAŞI

Abdullah Cəfərin övladlarındandır. Cəfər isə Əbu Talibin oğlu, Əlinin (ə) qardaşı, Mutə döyüşünün fədaisi və İslamın böyük şəhidlərindəndir. Cəfəri-Təyyar adı ilə məşhur olan bu insanın şəxsiyyətini Peyğəmbərin (s) sözləri və ona bağlılığı ilə müəyyən etmək olar. Yəhudilərin Xeybər qalasının fəthi və Cəfərin Həbəşədən qayıtdığı zaman Peyğəmbər (s) onu qucaqladı və alnını öpüb buyurdu: “Bilmirəm hansı iş üçün sevinim. Xeybərin alınması, ya Cəfərin gəlişi üçün?” Sonra Peyğəmbər (s) ona məscidin qonşuluğunda mənzil verdi.

Mutə döyüşündə Cəfərin iki qolu da kəsildəndən sonra bayrağı yerə atmağa razı olmayıb onu dişlərinə aldı. Həzrət Peyğəmbər (s) bu barədə buyurmuşdur: “Allah Cəfərin iki qolunun yerinə ona iki qanad verəcək ki, behiştə onlarla pərvaz etsin.” Buna görə də, ona Cəfəri-Təyyar (uçan) deyiblər.

Abdullahın atası Cəfərin şəhadətindən sonra Peyğəmbər (s) onun uşaqlarını yanına gətirib bir ata məhəbbəti ilə qucağına alar, öpüb ağlayar, beləcə, sanki Abdullaha və başqa balalara təsəlli verərdi. Peyğəmbərdən sonra Abdullah Həzrətin (ə) yanında rəşadət və fədakarlıqlar göstərmiş, Süffeyn döyüşündə isə döyüş səhnəsinin xüsusi qəhrəmanlarından hesab olunmuşdur. O zamanlar o, səxavət və əliaçıqlıqda da məşhur idi.

ATA MƏKTƏBİNDƏ

Həzrət Əlinin (ə) şəhadəti zaman Zeynəbin təqribən 35 yaşı var idi. O, şübhəsiz atasının həyat tərzindən, əxlaqi və siyasi görüşlərindən bəhrələnmişdi. Onun atası ilə bağlı çoxlu xatirələri var idi. Bu acı və şirin xatirələr onun bir şəxsiyyət kimi formalaşmasında öz dərin təsirini buraxmışdı.

O, atasının məzlumiyyət günlərinin şahidi idi. O, Peyğəmbərdən (s) sonra atası ilə necə rəftar edildiyini, onun təyin olunduğu vilayətin necə qəsb olunub haqqı tapdalandığını yaxşı xatırlayırdı. Zalımlar xilafət başında oturub özlərini Peyğəmbərin (s) canişini adlandırdıqları halda, Əli (ə) İslamın qorunması və müsəlmanların məsləhətindən başqa bir şey düşünmür, iyirmi beş il səbir etməklə Allahın razılığını hər şeydən üstün tuturdu. Bu dövrdə Zeynəb hadisələri diqqətlə izləyir, bir növ təcrübə toplayırdı. Çoxlarının mənəbpərəstlik və həvəsbazlığını görüb, dostla düşməni tanıyır, Əbu Süfyan və Müaviyələrin iyrənc əməllərini və siyasi hoqqabazlıqlarını görür, zahirdə İslam libasına bürünüb, döşünə Allah nişanı taxan, əslində isə İslam və Əhli-beyti məhv etmək üçün plan cızıb həqiqəti əksinə göstərən mənfur sifətlərinin şahidi olurdu.

Zeynəb bütün bu haqsızlıqları görüb, atasının səbrinin böyüklüyünü anlayırdı. Atası belə demişdi: “Mən gözümdə çöp, boğazında sümük qalmış bir adam kimi səbir edib dözdüm. Zeynəb onun səbrindən ilham alıb fədakarlıq dərslərini öyrənirdi. Öyrənirdi ki, necə Allah yolunda əzab və məhrumiyyətlərə dözüb şəxsi mənafeyini ilahi və islami mənafeələrə qurban verməlidir.

ATA MÜSİBƏTİ

Hicrətin 40-cı ili Ramazan ayının 19-cu gecəsi müdhiş bir səda Kufə şəhərinin bütün fəzasının bürüdü: “Ədalət və düzlük imamı Əli (ə) ibadət mehrabında qətlə yetirilmişdir.”

Kufə şisləri nigaran halda özlərini İmama çatdırıb halını bilmək istəyirdilər. Zeynəb isə, o həzrətin başqa övladları kimi atasının yanında idi. O, özünü atasına necə çatdırmışdı? Onun yaralı başını, qanlı üzünü gördükdə nə etmişdi? Bu sualların cavabı dəqiq məlum deyil. Amma onun ürəkağrıdan oxşamaları və üzücü nalələri bu müsibətdən necə təsirləndiyindən xəbər verir. Daş ürəkləri əridən, həzrətin dostlarını əldən salan bu hadisə, gör Zeynəb kimi bir qızın incə və lətif qəlbinə nə edəcəkdə. O isə, atası imam Əli (ə) məktəbində tərbiyə aldığından yalnız Allahın razılığını düşünüb, səbir edirdi.

İMAM HƏSƏN(Ə)İN İMAMƏT DÖVRÜ

İmam Həsənin (ə) imamət dövründə xalqın vəziyyətini təsəvvür etmək üçün Əlinin Kufə əhli barəsində fikirlərinə diqqət etmək kifayətdir.

Çünki ondan qabaq bu xalqın rəhbər və hakimi o həzrət olmuşdur. Bu xalq Əlinin (ə) təbiri ilə desək, ağıl və şüur cəhətdən uşaq kimi, vəfasızlıqda elə bir səviyyədədirlər ki, Həzrət özü “Kaş, onları görməyəydim!” deyə arzu edir.

İmam Həsən (ə) belə bir xalq və belə bir ruhiyyələrlə üzləşmişdir və təbii ki, bu xalqla işləmək, onlarla düşmənə qarşı mübarizə aparmaq faydasızdır. Onlardan gözləmək olar ki,

İmamın ayağı altından səccadəni çəkib, özünü təhqir etsinlər və ya onu öldürməyə çalışıb, qılıncla yaralasinlar. Zeynəb qardaşı Həsənin imaməti dövründə də atasının məzlumiyyəti günlərində olduğu kimi xalqın vəfasızlığı, düşmənlərin hiyləsi, Müaviyənin dəqiq və geniş təbliğati və nəhayət, qardaşının məzlumiyyət və tənhalığından başqa bir şey görmədi. O, öz zaman mühitini yaxşı tanıyır və bilirdi ki, zalım əleyhinə qiyam etmək məsum imam ünvanında kamil insan və saleh bir bəndənin rəhbərliyi ilə yanaşı, vəfali və müti bir xalqa da möhtacdır.

Zeynəb bu müddətdə özünü qardaşı imam Həsənin (ə) bütün dərdlərinə şərik bilir, zəhərlənərkən necə ciyər qanı içdiyinin şahidi olur, onun məzlumanə şəhadətini, cənazəsinin oxlanaraq təhqir olunmasını öz gözü ilə görürdü. Nə qəmli yaşlar axdı gözündən və nə dağlar çəkildi onun dağlı qəlbində!!!

Bu dərd və müsibətlərin, qəm və qüssələrin əzəmət və böyüklüyünü Zeynəb Aşura gecəsi dilinə gətirdi. Qardaşı imam Hüseyin (ə) oxuduğu şerilərdən onların da şəhadətini duyaraq fəryad etdi. "Həzər bu müsibətdən kaş ölüm həyatıma son qoyaydı. Bu gün, anam Fatimə, atam Əli və qardaşım Həsənin dünyadan gedən günlərinə bənzəyir."

Bəli, bütün bu müsibətlərdə Zeynəbin şüarı həmin Seyyidüş-Şühədanın şüarıdır ki, Kərbəlanın ağır müsibət dalğalarında dodaqaltı zümzümə edirdi: "Sənin qəza və qədərinə səbir edirəm, İlahi! Səndən başqa məbud yoxdur. Ey kömək istəyənlərin fəryadına çatan!"

ŞƏHADƏT KARVANINDA

Həzrət Zeynəb həyatının ən mühüm və əzəmətli dövrü imam Hüseyin (ə) dövrünə, eşq və şəhadət karvanı ilə yoldaşlıq etdiyi zamana təsadüf edir. Həzrət Zeynəbin təvəllüddən imam Hüseyin (ə) hərəkətinə qədərki həyatının tarixdə qeyd olunmasına baxmayaraq, bu dövrə aid olan bəzi nöqtələr qaranlıq qalmışdır. Lakin onun həyatının son illəri, yəni imam Hüseyinlə (ə) birgə mübarizədən sonrakı dövr aydın surətdə qeyd olunmuş, özünəməxsus əzəmət və cəlalı ilə nəzərə çarpmışdır. Sanki, imam Hüseyin (ə) qiyamını Zeynəbsiz və Zeynəbi qiyamsız təsəvvür etmək mümkün deyil. Çünki imam Hüseyin (ə) qiyamının hərtərəfli təhlili üçün Zeynəbi öyrənmək lazımdır və əgər belə demək mümkünsə, Zeynəb Seyyidüş-Şühədə hərəkətinin canlı tarixi, ölməz natiqidir.

Zeynəb Kərbəla tarixi ilə hərəkətdədir və bu tarixin bütün hadisələrinin Zeynəblə sıx əlaqəsi vardır. Bu səbəbdən, Zeynəbin həyat tarixini Kərbəlasız təsəvvür etmək mümkün deyil. Zeynəb imam Hüseyin (ə) hərəkətinin bütün səhnələrində nəzərə çarpır. Bu əsasla demək olar ki, Kərbəla hadisəsi imam Hüseyin (ə) həyatının böyük bir hissəsini təşkil etdiyi kimi, həzrət Zeynəb həyatının da izzət və əzəmətli dövrünə təsadüf edir. Həzrət Zeynəbin tarixinin Kərbəla tarixi ilə sıx bağlılığını nəzərə alaraq imam Hüseyin (ə)-in əzəmətli və əbədi hərəkətinin xülasəsini bəyan edir, Zeynəbin böyük vəzifəsi, habelə şücaət və fədakarlığı ilə daha yaxşı tanış oluruq:

YEZİD HÖKUMƏTİNİN BAŞLANMASI

Müaviyənin ölümü ilə onun 20 illik alçaq və rəzil hökuməti dövrü sona çatdı. O, bu 20 il ərzində xalqın ürəyinə elə qorxu və vəlvələ salmışdı ki, heç kim Peyğəmbər Əhli-beytindən danışmır, onları müdafiə edə bilmirdi. Onun hökuməti illərində şüələrin vəziyyəti olduqca ağır idi. Müaviyə ya onları öldürür, ya həbs edir və ya vətənlərindən didərgin salırdı. Həzrət Əli (ə) və Əhli-beytin fəzilətləri barəsində hədis dəyənlərin təqib olunacağını isə rəsmi surətdə elan olunmuşdu.

Müaviyə bu mühiti oğlu Yezidin hakimiyyətə gəlməsi üçün hazırlamışdı. Heç kəsin onun qarşısında etiraz etmək iqtidarında olmadığını oğluna söyləmiş, yalnız imam Hüseyin (ə) tərəfindən təhlükə gözlədiyini ona xatırlatmışdı.

Yezid belə bir vəziyyətdə hökumətə çatdı və ilk növbədə atasının hökumət nümayəndəsinə məktub yazıb imam Hüseyindən onun üçün beyət almasını əmr etdi.

İMAM HÜSEYN(Ə)NİN YEZİD QARŞISINDA MÖVQEYİ

İmam Hüseyin (ə) bilirdi ki, xalqın Əhli-beytə meyli var və onun Yezidlə beyəti bütün müsəlmanların onunla beyəti deməkdir. İmam (ə) Yezid hökumətini qeyri-şəri və fasiq bilirdi. Bunun üçün də, Mədinə hakiminə cavabında buyurdu: “Biz kərəmət Əhli-beyti və risalət xəzinəsiyik... Mən babam Rəsuləllahdan eşitdim ki, buyurdu: “Əbu Süfyan övladlarına xilafət haramdır.” Belə olan halda mən bu sülalə ilə necə beyət edə bilərəm.”

Bu hadisədən sonra Mədinə hakimi Yezidə cavabında yazdı: Hüseyin ibn Əli səni xilafətə layiq bilmir və sənənlə beyət etmək fikri də yoxdur. Əmrin nədir? Yezid cavab yazdı ki, məktubu

alan kimi dərhal mənim müvafiq və müxaliflərimi müəyyən edib, Hüseyin ibn Əlinin başı ilə birgə mənə göndər.

GECƏ KARVANI

Hicrətin 60-cı ili, Şəban ayının üçüdü. Qaranlıq öz kölgəsini Peyğəmbər şəhəri Mədinəyə salmışdır. Gecə qaranlığı, zülm və istibdad qaranlığı, cəhalət və nadanlıq qaranlığı. İmam qaranlıqları sevməz. Bu gecə imam Hüseyin (ə) onları nura çevirmək niyyətindədir. Mədinə daha Hüseyinin (ə) yeri deyil. Mədinədə qalmaq məhv olmaq, İslam düşüncəsinin, Peyğəmbər və Əli zəhmətlərinin əldən çıxması deməkdir. İmam isə din keşikçisidir. Bu səbəbdən buradan getmək, hicrət etməkdən başqa çıxış yolu görmür. Gecənin qaranlığında düşmənlərin gözündən uzaq, camaatın xəbəri olmadan.

O, elə bir şəhərlə vidalaşmalı idi ki, yaxın keçmişində əziz babasının şanlı hökumət mərkəzi, vəhy əmanətçisi Cəbrailin və Quranın nazil olduğu yer olmuşdur. O Mədinə ki, 56 il qabaq, yəni hicrətin 4-cü ilində orada dünyaya gəlmiş və mələklər onun bələyindən təbərrük etmişdilər. O Mədinə ki, illərlə orada ona xüsusi əzəmət və gözəllik bəxş etmişdi.

O dövrdən çox keçirdi. Xalq Əhli-beytin əzəmətini Peyğəmbərin onlarla rəftarında müşahidə etmişdi. Peyğəmbərin öz qızı Fatimənin əlini necə öpdüyünü, balaca Hüseyini qucağına alıb öpərək öz çiynlərinə çıxardığını hələ unutmamışdılar. Elə həmin bu Mədinədə Təthir ayəsi nazil oldu: “İnnəma yuridullahu liyuzhibə ənkumur-ricsə əhləl bəyti və yutəhhirəkum təthirən”. Həmin Mədinədə ki, Əhli-beytin əzəmət və isarı “Həl-əta” surəsi

nazil oldu. Həmin Mədinədə idi ki, Peyğəmbər dəfələrlə Əhli-beyt barəsində xalqa tövsiyə etmiş, onların itaət və yoldaşlığını vacib buyurmuşdu. Elə həmin Mədinədə Peyğəmbər buyurdu: “Həsən və Hüseyin behişt cavanlarının ağalarıdır.” Həmin Mədinədə Peyğəmbər buyurdu: “Hüseyini sevəni Allah sevər.”

İmam Hüseyin (ə) Allah kəlamını züm-zümə edərək, Musa peyğəmbər, Fironun zülmündən qurtarmaq üçün Məkkəyə tərəf hərəkət edərkən oxuduğu sözlərdən ibarət olan ayəni oxuya-oxuya babası Peyğəmbər (s) və anası Fatimənin (ə) məqbərəsi ilə vidalaşmış öz hicrətinə başladı.

Həzrət Mədinədən çıxarkən qardaşı Məhəmməd Hənəfiyyəyə yazdığı vəsiyyətnaməsində öz hicrətinin məqsədini belə bəyan edir: “Mən istirahət və rahatlıq, zülm və ədalətsizlik, təkəbbür və ya fəsad xatirinə Mədinədən çıxmıram. Mənim məqsədim cəddim Peyğəmbər ümmətini islah etməkdir. Mən istəyirəm yaxşılığa dəvət edib pisləkdən çəkindirəm, babam Peyğəmbər və atam Əli ibn Əbu Talibin yolu ilə gedəm.

HÜSEYN(Ə)LƏ YANAŞI

Zeynəb imamət məqamını tanıdığından yaxşı bilir ki, məsum imam öz şəxsi iradə və istəyinə uyğun deyil, ilahi vəzifəsinə əsasən iş görüb, hər hansı bir fikrə gəlir. Buna görə də, tarixdə onun haqqında imam Hüseyin (ə)-ı ilahi işindən saxlamaq üçün heç bir təklif görülmür. O, bu işdə öz imamına müti və təsəllidir. Zeynəb Mədinədən Kərbəlaya qədər imam Hüseyin (ə)-ın yanında olmuşdur. O, bu səfəri öz izdivacından qabaq duymuş və öz nikahında imam Hüseyin (ə)-la birgə olmağı şərt etmişdi. İndi isə, bu şərtədən istifadə etməyin vaxtı çatmışdı.

Yaşı 50-ni ötmüş, oğul-uşaq, ailə sahibi olmuş bir qadın üçün belə bir qəm karvanını müşayiət etmək, ruhi və cismi çətinliklər, ağır təhlükələrlə rastlaşmaq nə qədər çətin olsa da, zamanın imamına və Hüseyin kimi əziz qardaşına olan sonsuz eşq və dərin məhəbbət bütün bunları həzrəti Zeynəbə (s) olduqca asan etmişdi.

Zeynəb karvan böyüklərindəndir və onun idarə olunmasında mühüm məsuliyyəti var. O, bütün hərəkət və qəmli səhnələrdə özünəməxsus vüqar və əzəməti ilə iştirak edir.

MƏKKƏYƏ GİRİŞ

Karvan Məkkəyə yetişdi və imam Hüseyin (ə)-in neçə günlük səfəri Mədinədən Məkkəyə çatmaqla sona çatdı. Məkkə imam Hüseyin (ə) üçün münasib mövqeyə malik idi. İmam (ə) orada qaldığı müddətdə Məkkə xalqının müxtəlif təbəqələri, həmçinin ətrafdan gəlmiş hacılarla görüşə bildi.

İmam Hüseyin (ə)-in Məkkədə qalmasından qırx gündən artıq vaxt keçirdi. Bu müddət ərzində Kufə şiiələrindən saysız məktublar çatırdı. Onlar öz məktublarında əməvi hökməti ilə mübarizə aparacaqlarını elan edir və imam Hüseyin (ə)-in hökumət və rəhbərliyini qəbul etdiklərini bildirirdilər.

MÜSLÜM İBNI ƏQİLƏ TAPŞIRIQ

İmam Hüseyin (ə) Kufə şiiələri tərəfindən gələn və imamı himayə etmələrini bildiren məktublar selinə cavab olaraq bir məktub yazıb buyurdu: “Mən qardaşım, əmim oğlu və bizim xanədanın etimad etdiyi Müslüm ibn Əqili göndərirəm. Əgər iddialarınızın doğruluğu barəsində xəbər göndərsə və sizin yazdığınız kimi olduğunuzu bildirsə, yanınıza gələcəyəm.

İmamın rəsmi nümayəndəsi, Müslüm ibn Əqil mübarək Ramazan ayının ortası Məkkədən çıxıb Şəvvalın 5-də Kufəyə daxil oldu. Kufədə imam Hüseyin (ə)-in nümayəndəsi misilsiz tərzdə qarşılandı və 18000 nəfər Müslümün vasitəsi ilə İmama beyət etdilər. Müslüm onların himayəsinə əmin olandan sonra İmama bir məktub yazıb, Həzrəti Kufəyə dəvət etdi.

HƏRƏKAT NİYYƏTİ

Müslüm ibn Əqilin məktubu Məkkədə imam Hüseyin (ə)-a yetişdi. O həzrətin Məkkədə qalmasından 4 aydan artıq vaxt keçirdi. Həcc mərasimi günləri çatmışdı. Məktubun həcc mərasiminə təsadüf etməsi İmamın həcc əməllərindən sonra Kufəyə getməsinə səbəb oldu. Bu səbəbdən İmam ehram libası geyinir. Sonra bilirlər ki, Yezidin muzdur məmurlarından bir qurupu həcc əməlini yerinə yetirmək adı altında Məkkəyə gəlirlər ki, İmamı tutub Yezidin yanına aparsınlar və ya öldürsünlər. Buna görə də, Həzrət Allah evinin hörmətini qorumaq üçün həcci ümrəyə çevirib ehramdan xaric olur və elə həmin gün qərara gəlir ki, Məkkədən Kufəyə hərəkət etsin.

MÜSLÜMÜN QİYAMI VƏ İMAMIN HƏRƏKATI

İbn Ziyadın Kufədə yaratdığı qorxu, vəhşət və kufəlilərin vəfasızlığı səbəb oldu ki, Müslüm ibn Əqil ilə beyət edib İmamı himayə etmək istəyən Kufə əhli ani olaraq öz sözlərini geri götürüb, İmamın nümayəndəsini tək qoysunlar.

Beləliklə, neçə gün bundan əvvəl 18000 mindən çox adamı olan Müslüm tək-tənha qalıb, İbn Ziyad əskərləri tərəfindən qətlə yetirildi.

Kufə əhlinin vəfasızlığı və Müslümün qətləli zəminə, yəni 60-cı il

Zil-hiccə ayının səkkizi imam Hüseyin (ə) Məkkədən çıxdı. O vaxtanan Kufə əhlinin vəfasızlığı barəsində İmama heç bir məlumat çatmamışdı. Odur ki, Həzrət kufəlilərin rəsmi dəvətinə və Müslümün məktubuna əsasən İraqa tərəf yola düşdü.

ACI XƏBƏR

Hüseyin (ə) karvanı Məkkədən İraqa tərəf hərəkətdədir. Aram-aram Məkkədən uzaqlaşır İraqa yaxınlaşır. Yol boyu müxtəlif hadisələr baş verir. İmam bəzi dayanacaqlarda müsəlmanları onlara qoşulmağa çağırır.

Züheyr ibn Qeyn kimi bəziləri vəfalı və mömin həyat yoldaşının təşviqi ilə İmamın dəvətinə ləbbeyk deyir. Bəziləri isə əsassız dəlillərlə əbədi səadətdən məhrum qalırdılar. Karvan əhli gecə vaxtı Sələbiyyə adlı bir yerə çatdılar. Yoldan təzə yetişmiş və mühüm xəbərləri olan iki Əhli-beyt dostu İmamın görüşünə tələsirlər.

Onlar: Bu xəbəri aşkar, hamının yanında deyək, ya məxfi və xüsusi?

Həzrət o iki nəfərə və öz dostlarına baxıb buyurdu: Mən dostlarımdan bir şey gizlətmirəm. Bizim aramızda sirr yoxdur. Bizə doğru və mötəbər bir xəbər çatıb ki, Müslüm və Hanini Kufədə qətlə yetirib, bədənlərini bazarda yerlə sürüyüblər. Həzrət bu xəbəri eşidən kimi neçə dəfə buyurdu: “İnna lilla və inna iləyhi raciun. Allah onlara rəhmət etsin.” Sonra ağlayıb özləri və işləri üçün dua etdi. Daha sonra isə buyurdu: “Hər kəs istəsə bizdən ayrılınsın. Azaddır və heç bir məsuliyyəti də yoxdur.” Bu sözdən sonra bir dəstə Həzrətin dövrəsindən dağıldı və İmam Məkkədən onunla gələn bir dəstənin arasında

qaldı. Bu imam Hüseyin (ə)-in Kərbəlaya hərəkəti yolunda onun dostlarından alınan ilk imtahan idi ki, iman və sədaqətlə həzrətlə yoldaşlıq edənlər dünya tamahı, məqam və rəyasət istəyi ilə ona qoşulanlardan ayrıldılar.

KƏRBƏLAYA GİRİŞ

İmamın karvanı Mədinədən çıxandan 5 ay sonra – 61-ci ilin Məhərrəm ayının ikisində Kərbəlaya daxil oldu. İmam bu yerə girən kimi onun adını soruşdu. Cavab verib buranın Kərbəla olduğunu söylədilər. İmam Kərbəla sözünü eşidib ağladı və dua etdi: “İlahi, Sənə kərb (qəm) və bəladan pənah aparıram.” Sonra buyurdu: “Enin. Bura xeymə mənzillərimizin yeridir. Bu xəbərləri babam Peyğəmbər mənə buyurub.”

Rahat olun mənziliniz Kərbəla,

Hər qarışı könlünüzə aşına.

Zeynəb Kərbəlaya daxil olur. O, bilir ki, bura onun qardaşı ilə olacağı son mənzildir. Elə o səbəbdən də, İmamın şəhadətinə qədər ondan bir an da ayrılırmır.

YEZİDLƏ BEYƏT? HEÇ ZAMAN!

Məhərrəm ayının 2-i Aşura karvanının Kərbəlaya daxil olduğu gün Əməvi hökuməti imam Hüseyin (ə)-la qarşılaşmaq üçün oraya yaxşı təchiz olunmuş və çoxlu sayda hərbi qüvvə ezam etdi. İmamdan istədikləri bircə kəlmə idi. Yezidlə beyət! Elə İmamın indiyəcən nəinki qəbul etmədiyini və heç zəhnindən belə keçirmədiyini də həmin məsələ idi.

Hər iki tərəfin tələb və istəkləri barəsində çoxlu müzakirələr aparılmasına baxmayaraq, İmamın qəti mövqeyi əvvəldən bəlli idi.

Zeynəbi-Kubra (s) bütün bu səhnələrdə qardaşının yanında onun ilahi qərarları qarşısında itaət və təslimçilikdən başqa bir şey düşünmürdü. Tarix sübut edir ki, onun İmamın istəyindən ayrı bir istəyi olmamışdır. Elə ona görə də, heç vaxt və heç yerdə narazılıq, peşmanlıq bildirmədi. Allah eşqi ilə, İmamla birgə Mədinədən Məkkəyə və Məkkədən Kərbəlaya gələn bir bacıdan elə gözləmək olar ki, hər yerdə İmamının istəyinə təslim olub, başqa bir istəkdən vaz keçsin.

DÜŞMƏN QARŞISINDA MÜQAVİMƏT

İmam Hüseyin (ə)-in və dostlarının bu meydanda şücaət və müqavimətləri düşmənin öz gücünü artırmasına və nəhayət, ayın 7-də su yollarını bağlamasına səbəb oldu. Bir neçə dəfə İmam, dostları su gətirənlər də şücaət və şəhadət günü olan Aşuraya qədər bu vəziyyət davam etdi. Suyun olmaması üç gün Kərbəlanın isti və quru çölündə Hüseyin (ə)-in xeymələri qarşısında əsas problemlərdən biri olmuşdur.

Bu fəsildə bütün çətinliklərə baxmayaraq İmamın əhli-əyalının, uşaqların və xeymələrin idarəsini öhdəsinə götürmüş həzrət Zeynəb (s) bu məsələnin həllində tədbir və isar ilə uşaqları sakitləşdirmək üçün çalışmalı və düşmənin bu alçaqlığı qarşısında zəiflik və zillət bürüzə verməməli idi.

TASUA GÜNÜ

Tasua 9-cu gün deməkdir. Şiə lüğətində Məhərrəm ayının doqquzuncu günü deməkdir. Tasua deyilir. Tasua, imam Sadiq (ə)-in sözüne

əsasən, imam Hüseyn (ə) və səhabələrinin Kərbəladada mühasirəyə düşdüyü gündür. Əhli-beyt düşərgəsinin mühasirəyə düşməsi ilə vəziyyət daha da ağırlaşdı, hər növ kömək və qüvvə çatdırılması qeyri-mümkün oldu.

Kufə şəhərindən, Ubeydullah ibn Ziyaddan ömər Sədə rəsmi bir məktub çatdı. Məktub tezliklə qiyamçılara təzyiq göstərmək əmrindən ibarət idi. Bu məktubun ardınca Tasua günü, günortadan sonra Ömər Səd rəsmən hücum fərmanı verdi. Bu zaman İmam xeyməsinin qabağında qılınc əlində, başını qollarına qoyub yuxuya getmişdi.

Düşmənin hərəkətini görüb, səslərini eşidən Zeynəb qardaşının yanına gəlir: “Qardaş, düşmən ordusunun səsinə eşitmirsən? Onlar artıq yaxınlaşıblar.” İmam Hüseyn (ə) başını qaldırıb deyir: “İndicə Peyğəmbəri yuxuda gördüm. O, mənə deyirdi ki, sən bizim yanımıza gələcəksən.”

Zeynəb bunu eşitcək ağlamağa başladı, İmam isə buyurdu: “Sakit ol bacı, Allah sənə rəhm etsin.”

Bu zaman İmam üzünü bayraqdarı və qəhrəman əsgəri Abbasa tərəf tutub buyurdu: “Canım sənə qurban, düşmənlə görüş, gör nə istəyirlər.”

Abbas, Züheyr və Həbib ibn Məzahir olmaqla iyirmi nəfərdən ibarət dəstəylə düşmənin yanına gəldi. Onların vuruşmaq niyyətində olduqlarını bildikdən sonra qardaşının yanına qayıdıb əhvalatı danışdı. İmam buyurdu: Onlara deyin bu gecəni möhlət versinlər ki, namaz, dua və tövbə ilə məşğul olaq. Allah şahiddir ki, mən namaz və Quranı, dua və tövbəni çox sevirəm. Beləliklə, Aşura gecəsini düşməndən möhlət alıb, dua, namaz və

zıkr ilə özlərini məbud və məşuqlarının görüşlərinə hazırlayırdılar.

SÜBH AÇILIR

İmam və səhabələr sübhü camaat namazı və Allah dərgahına dua və münacatla başlayırlar. Bu namaz çoxları üçün son namaz olacaqdır: Eşq və vida namazı. Camaat namazı sona çatdı. İmam namaz qılanlara üz tutub, Allaha həmd-səna edərək buyurdu: “Allah mənim və sizin ölümünüzü bu gün üçün imza etmişdir.”

ZEYNƏB AŞURA HADİSƏLƏRİNDƏ

Döyüş başlanır. Kərbəla çölünü dolduran hadisələr, burulğanlar bir-birini əvəz edir. Hər qəhrəmanlıqdan sonra yeni bir qəhrəmanlıq, hər şəhadətdən sonra yeni bir dərd gəlir. Zeynəb bu meydanın tamaşaçısıdır. Sözsüz ki, bu səhnələr onu incidir, hər biri yeni bir dərd olur. Vəfalı Hüseyin bacısının qəlbini ağrıdan və belini sındıran da məhz bu səhnələr idi.

İmamın səhabələri şəhadətə çatmayınca Əhli-beytdən heç kimi meydana buraxmadılar. Bütün səhabələr şəhid olandan sonra Əhli-beytdən meydana gedən ilk döyüşçü imam Hüseyin (ə)-in böyük oğlu Əliəkbər idi.

Beləliklə, Zeynəb çox sevdiyi bir əzizini əldən verir və bununla da onun dağlı sinəsinə daha böyük dərd əlavə olunur. Bundan az və yüngül müsibət hər bir insanı təslim etməkdə kifayət idi. Lakin Zeynəb üçün bütün bunlara dözməyi asanlaşdıran, onun İslama və zəmanənin imamına təəssübü idi. O, yalnız ilahi vəzifəsini düşünür, Allahın məsləhəti və imamının fərmanına tabe olurdu. Elə bütün bunlar Zeynəbə səb-r, dözümlü

və arxayınlıq bəxş edir, pak əqidəsi, xalis imanı və mənəvi qüdrəti, sonacan onu möhkəm və dözümlü saxlayırdı.

ZEYNƏB ÖVLADLARINDAN ŞƏHİD

Məlum olduğu kimi, Zeynəbi-Kubranın əri Abdullah ibn Cəfər imam Hüseyin (ə) Məkkədən çıxarkən, o həzrətə bir məktub yazıb, oğulları Məhəmməd və Ovnu məktubla birgə İmamın yanına göndərdi ki, ona qulluq etsinlər. Bu iki nəfər Kərbəla vəqiesində iştirak etmiş və hər ikisi şəhid olmuşlar. Məhəmməd haqda dəqiq məlumat olmasa da, qəti surətdə məlumdur ki, Ovn, Abdullahın həzrət Zeynəbdən olmuş oğludur.

Aşura günü Məhəmməd şücaətli bir döyüşdən sonra şəhid oldu. Ondan sonra isə, qardaşı şəhadətə yetişir.

Zeynəb kimi insandan bu müsibətin qarşısında da yalnız səbir gözləmək lazımdır. Övlad şəhadəti, onun üçün Seyyidüş-Şühədə və onun övladlarının şəhadəti qarşısında çox asandır. çünki, Zeynəbin nəyi olsa da, o, özünü Hüseyin (ə) yolunun fədaisi bilir. O, həqiqətən də vilayətə etiqadlı idi. Bilirdi ki, Peyğəmbər (s) övladlarını hər şeydən, hətta öz canı və övladlarından da üstün tutulmalıdır.

ƏHLİ-BEYTLƏ VİDA

İmam Hüseyin (ə) öz ətrafına baxır. Bütün səhabə və köməkçiləri şəhadətə çatıblar. O, ən yaxşı və vəfalı insanlardan ibarət olan Əhli-beyti ilə vidalaşmaq üçün xeymələrə sarı gedir. Əhli-beytin ən əziz və ən istəkliləri olan Hüseyindən ayrılmaq onlar üçün necə də ağırdır! Çox çəkməyəcək ki, Allahın ən yaxşı

məxluqu və özlərinin ən böyük hamilərini Kərbəlanın isti torpaqları üzərində görəcəklər.

Bu ayrılığın İmam (ə)-a Əhli-beytdən hansı biri üçün daha çətin olmasını söyləmək olmaz. Lakin bu iddianı etmək olar ki, bu, tarixin ən dərdli vidası olmuşdur. İmam Hüseyin (ə) nida edir: “Ey Səkinə! Ey Fatimə! Ey Zeynəb! Ey ÜmmÜ Gülsüm! Salam olsun sizə! Bu görüşün son anlarıdır!” İmamın istəklisi qızı Səkinə qışqırır. Ey ata! Ölümə gedirsən? İmam buyurdu: Heç bir dostu, köməyi olmayan şəxs, necə ölümə getməsin?

Sonra Əhli-beyt qadınları şivən edir və İmam (ə) onları sakitləşdirir.

İMAM HÜSEYN(Ə)İN ŞƏHADƏTİ

İmam Hüseyin (ə) qaynar Kərbəla səhrasında susuz dodaqla və iman dolu qəlblə qaniçən düşmən ordusunun qarşısında dayandı. Düşmən hamılıqla Həzrətə tərəf üz tutdu. Vuruş şiddətləndi və Həzrətin susuzluğu çoxaldı.

İmam ikinci dəfə vidalaşmaq üçün xeyməyə gəldi və hərəm əhli ilə vidalaşdı. Sonra isə mübarizə mərkəzinə qayıtdı. Əbul-Hətuf Cofi mübarək alına bir ox vurdu. Həzrət onu çıxartdı, qan üzünə axdı və dedi: “Pərvərdigara! Sənin sözü baxmaz bəndələrin tərəfindən mənə yetişən bu halıma agahsan. İlahi, bir-bir onları say! Onları ayrı-ayrılıqda həlak elə! Onlardan birini də yer üzündə qoyma! Və heç vaxt onları bağışlama!” Bu halda, dəymiş yaraların çoxluğundan, Həzrət o qədər zəifləmişdi ki, aram olmaq üçün dayandı. Amma bir kişi alına daş vurdu, qan üzünə axdı. öz paltarını ilə qanı gözlərindən silmək istəyəndə başqa bir kişi üçguşəli oxla mübarək qəlbini hədəf

tutdu.

Peyğəmbər övladı əl atıb belindən oxu çıxartdı. Qan havadan axan su kimi axırdı. Həzrət, əlini qanın altına tutdu. Dolandan sonra isə, göyə səpib buyurdu: “Bu hadisə Allahın gözləri qarşısında olduğu üçün, mənə olduqca asan və qorxusuzdur”.

Zürət ibn Şərik o Həzrətin sol çiyinə zərbə endirdi. Həsni Həzrətin boğazını oxladı. Bir başqası mübarək boynuna zərbə vurdu. Sinan ibn Ənəs nizə ilə əvvəlcə sinəsinin üstünə, sonra isə boğazına bir ox batırdı. Saleh ibn Vəhəb də böyründən oxladı. O cür ağır və çətin halda gözlərini göyə tutub, Həzrət Rəbbin dərgahına duada ərz edirdi: “Sənin təqdiratın və fərmanın qarşısında səbr edib dözüürəm, İlahi! Səndən başqa Allah yoxdur, ey ona sığınanların pənahı!

ZEYNƏBİN FƏRYADI VƏ DÜŞMƏNİN DAŞ QƏLBİ

Tarixin ən həyacanlı cinayətinə tamaşa edən Zeynəb, ürək yanğısı ilə fəryad edirdi: Kaş göy yerə gələydi, kaş dağlar əzilib, çölləri dolduraydı. Qardaşının yanına gəldi. Gördü ki, Ömər ibn Səd adamlarından bir dəstə ilə Həzrətə yaxınlaşmışlar.

Qardaşı Hüseyin can verirdi:

“Ey Ömər ibn Səd! Əbu Əbdullahı öldürürlər, sən ona baxırsan?

Ömər üzünü çevirdi. Zeynəb fəryad etdi: “Vay olsun sizə!

Aranızda bir nəfər də müsəlman yoxdurmu?”

Heç kəs cavabını vermədi.

Yer üzü Allahın üçüncü höccətindən məhrum oldu. Toz və qaranlıq səmanı bürüdü. Qırmızı külək əsdi və hava bir müddət beləcə qaranlıq oldu. Biri başqasını görmür və hamı əzab gözləyir.

Həzrət Əba Əbdillahun ürəkyandıran şəhadətindən sonra Əhli-beyt qadın və uşaqlarının qorunması və işlərinin idarəsində Zeynəbin məsuliyyət və çətinlikləri daha da artdı. Peyğəmbər xanədanına üz verən dərddli anlar, saatlar və günlər vəsfə gəlməzdir. Zeynəb bu saysız çətinliklərə hamıdan artıq dözməlidir ki, o əzəmətli karvanı istənilən mənzilə yetirsin.

DÜŞMƏNİN QARƏT VƏ TALANI

O namərdlər Peyğəmbər xanədanı və Zəhranın gözlərinin nuru xeymələrini talan etməkdə bir-birlərindən qabağa düşməyə çalışırdılar. Onlar xanımların başından çadraları çəkirdilər. Peyğəmbər qızları və onun bütün Əhli-beyti ağlayır, öz əziz və hamilərinin ayrılığına nalə və fəryad edirdilər. Ravi deyir: O namərdlər qadınları çıxarıb, xeymələri odladılar. Başaçıq və ayaqyalın xanımlar isə ağlaşaraq xeymələrdən çıxıb, düşmənin əsirinə çevrildilər.

Bəli! Bu əsir düşmüş əzizlər və əzizlərini əldən vermiş müsibət sahiblərinin dastanı elədir ki, daş ürəkləri əridir və insanın gözlərindən yaş axıdır. Haradadır Əhli-beyt himayəçiləri? Haradadır Peyğəmbər xanədanının müdafiəçiləri? Haradadır Hüseyin dostları? Hanı Abbas, hanı Əli? Hanı Seyyidüş-Şühəda ki, gəlib Peyğəmbər, Fatimeyi-Zəhra və Əliyyə-Mürtəza övladlarının himayə etsinlər.

ƏZİZLƏRİNİN CƏSƏDİ KƏNARINDA

Əhli-beyt əsirləri hərəkət vaxtı düşməyə and verdilər ki, onları Hüseyin qətligahından aparsınlar. Bəlkə onları görmək ürək yaralarına məlhəm ola. Əzizlərinin qana bələşmiş cəsədlərini və tikə-tikə olmuş bədənlərini görəndə isə, taqət gətirməyib, ürəklərini əldən verdilər. Ürək dağları təzələndi, canları odlandı, göz yaşları axdı və hər tərəfdən nalə və şivən ucaldı.

Bu ilk əzadarlıq məclisi idi ki, qətligahda, Seyyidüş-Şühədanın pak bədəni yanında bərpa oldu və tarixdə belə qəmli və yanıqlı məclis qurulmamışdır. Bu arada Zeynəbin naləsi daha sarsıdıcı və ürək yandırandır. Zeynəb qanına qəltan və bədəni tikə-tikə olmuş qardaşının başı üstündə üzünü Mədinəyə çevirib atasını, baba və əcdadını səsləyir, yüz ah və yangı ilə ürək səhifəsi açır. O ən isti hiss və duyğularını inkar etməklə yanaşı, özünün təbliğ vəzifəsini də unutmur. özünü və iftixarlı ailəsini, Peyğəmbər, Əli, Fatimə və Həməzəni tanıtdırır və dünyaya bildirir ki, belə bir xanədan heç vaxt zillət qəbul etməz.

TƏBLİĞAT KARVANINDA

Bundan sonra Kərbəla tarixi və Zeynəbin davranışında təzə bir səhifə açılır. İndi Zeynəb, rəhbəri Seyyidüş-Şühəda (ə) və himayəçiləri Abbas, Əliəkbər, Bəni-Haşimin və imam Hüseyin (ə)-in vəfali səhabələri olan karvana başçıdır. Həmin kişiler ki, karvandakı uşaqların, xanımların ümidi və sığınacaqları idilər, onların vücudu Əhli-beytə təssəli idi. Bu himayələr sayəsində Seyyidüş-Şühəda (ə)-in həyatının son anlarına qədər düşmən xeymələrə yaxınlaşmağa və Əhli-beytə bir şey etməyə cürət

etmirdi. Əba-Əbdillahın döyüş anındakı “La hovlə vəla qüvvətə illa və billah” fəryadları onların ürəyinə sakitlik bəxş edir və onlara təsəlli verirdi.

İndi bu karvan, əziyyət çəkmiş, öz əzizlərini əldən vermiş qadın və uşaqlarla, Zeynəbin rəhbərliyi ilə öz əzəmətli və tarixi hərəkətini başlayır.

KUFƏYƏ DOĞRU

Hicrətin 61-ci ili, Məhərrəm ayının on birinci günü, Əhli-beyt əsirləri karvanını Kərbəladan Kufəyə yolladılar. Əhli-beyt barəsində qərara gəlmək imam Səccad (ə)-in öhdəsinə idi. Çünki o imamdır və ona itaət hamıya vacibdir. Karvanın icraçı rəhbəri Zeynəbi-Kubradır. O, imam Səccada ən yaxın adam və Aşura qadınlarının ən böyüyüdür.

Bəli, qadınların, uşaqların istək və arzularına, hisslərinə cavab vermək, eyni halda imam Səccad (ə)-in canını qorumaq Zeynəbin karvanda olan ən böyük məsuliyyəti olub onun risalət yükünü ağırlaşdırırdı. Amma Zeynəbin böyük ruhu, çətinliklərin amansız dalğaları və müsibətlərin qorxunc tufanı qarşısında gəriyə oturacaq qədər müqavimətsiz deyildi. O, çiyində olan yükün öhdəsindən yaxşı gəldi və böyük karvanı tədbir, mehribanlıq və amansız mücahidliklə idarə edib mənzil başına yetirdi.

Əhli-beyt əzizlərinin başıuca və iftixarlı karvanı Kufəyə yetişdi. Karvanın yolu, tamaşaya gələn çamaatla dolu idi. Kufə, Əmirəlmöminin və imam Həsən (ə)-in xilafəti dövrünün mərkəzi, şiə cəmiyyətinin mühüm məntəqələrindən olduğu üçün tamamilə İbn Ziyadın qoşunlarının mühasirəsində idi.

Kufə camaatı vəfasızlıqla məhşur idi. Kufə camaatı həmin camaatdır ki, Fərəzdəq, imam Hüseyn (ə)-ın Kufə camaatının vəziyyəti barədə verdiyi suala belə cavab verdi: “Kufə camaatının ürəkləri sizinlə, qılıncı isə sizin əleyhinizədir.

İmam Zeynəlabidin (ə) o günlərdə bərk xəstələndiyindən taqətsiz idi. Camaatın şivən qoparıb ağladığını gördükdə yavaşca belə buyurdu: Bunlar bizə ağlayırlar?! Bəs bizi kim öldürdü?

Bu vaxt Zeynəb (s) əli ilə işarə edib hamını sakitləşdirdi. Bütün səslər kəsildi. Dəvələrin zıncırovları işdən düşdü. Belə ki, yalnız nəfəslər eşidilirdi. Zeynəb (s) xütbə oxuyub kufəlilərin yatmış vicdanını oyatdı. Kufəlilər hələ indi gözlərini açıb, Əhli-beytin haqqında çox böyük cinayət işlətdiklərini və heç bir yolla aradan getməyəcək böyük bir rüsvayçılıq törətdiklərini gördülər. Zeynəb (s) iffət və həya ilə öz sözlərini Allaha həmd və səna etdikdən, Peyğəmbərə, onun pak, seçilmiş xanədanına salamdan sonra belə buyurdu:

“Ey Kufə camaatı! Ey hiyləgər və xəyanətkar camaat! Heç bir zaman gözlərinizin yaşı qurumasın. Siz o qadına bənzəyirsiniz ki, öz əyirdiyi ipləri bir dəfəyə zay edir. Nə sizin peymanınızın dəyəri var, nə də sizin andınızın etibarı... O dünya üçün pis azuqə hazırlamısınız! Allah qəzəbi, Cəhənnəm əzabı! Ağlayırsınız? Bəli, ağlayın, and olsun Allaha ki, ağlamağa layiqsiniz. çox ağlayın və az gülün. Qazandığınız çirkinliklərə niyə ağlamayasınız? Heç bir su ilə yuyulmayan çirkinlik! Peyğəmbər balasını və behişt cavanlarının ağasını öldürməkdən pis nə çirkinlik ola bilər?! Sizin yolunuzun çırağı və qara gününüzün dostu olan bir insanı! Ölü və xəcalətli başınızı aşağı

salın. Bir anda öz keçmişinizi bərbad etdiniz və gələcəyiniz üçün heç bir şey əldə etmədiniz...”

Zeynəbin dağlı qəlbindən və imanlı ürəyindən gələn təkanverici və bəlağətli sözlər Kufə camaatına od vurdu.

İBN ZİYADIN SARAYINDA

Qürur badəsi ilə məst olan İbn Ziyad özünü həmişəkindən qüdrətli görürdü. O öz qüdrətini göstərüb Kufə camaatını qorxutmaq üçün onların hamısına sarayında keçirdiyi məclisdə iştirak etməyə icazə verdi. O, hər şeyin tamamlandığını güman edib, Yezidin qoşununun qələbəsini bu məclisin keçirilməsi ilə bayram etmək istəyirdi. Ona görə də, Seyyidüş-Şühəda (ə)-ın mübarək başının gətirilməsinə fərman verdi. İmamın başını onun qarşısına qoydular. İbn Ziyad gülür və əsası ilə o həzrətin dişlərinə vururdu. O, öz xam xəyalı ilə böyük qələbə əldə etmişdi. Əsirlərin karvanını İbn Ziyadın məclisinə gətirdilər. Zeynəb (s) köhnə paltarda tanınmaz şəkildə bir guşəyə çəkildi və orada əyləşdi. Əhli-beytin başqa qadınları da onun ətrafına yığışdılar.

İbn Ziyad dedi: O qadın kim idi ki, öz kənizləri ilə kənardə oturdu? Zeynəb (s) cavab vermədi. İbn Ziyad ikinci və üçüncü dəfə də həmin sualı təkrar etdi. Qadınlardan biri dedi: Bu Peyğəmbər balası Fatimənin qızı Zeynəbdir. İbn Ziyad üzünü Zeynəbə tutub dedi: Şükr olsun o Allaha ki, sizi rüsvay etdi, öldürdü və göstərdi ki, sizin dedikləriniz yalandan başqa bir şey deyildir.

Xanım Zeynəb buyurdu: Zülmədən başqa dayağı olmayan bir

zülümkar üçün onun qüdrətini saymamazlıqla məsxərə etməkdən dərdli danışqları üçün məzəmmət olunmazlar.

İbn Ziyad özünü Zeynəbin sözünün qarşısında aciz görüb dedi: Sənin qohumlarının və nəslinin böyük itaətsizliyi ürəyimdə bir dərd idi. Allah o dərdə şəfa verdi.

Bu sözlə, Zeynəbin qəlbi sındı və ağlayaraq dedi: Mənim sərvərimi öldürdün, xanədanımı məhv etdin, bizim kök və budağımızı vurdun: Əgər sənin şəfan bundadırsa, şəfa tapdın. İbn Ziyad dedi: Bu qadın gözəl danışır. Atası da mahir idi, gözəl üslub və ahənglə danışır.

Zeynəb (s) buyurdu: Qadınların ahənglə nə işləri? İndi mənim şeir söyləmək vaxtıdır mı? Ürək yangısından başqa dilimə bir şey gəlmir. Bununla Əlinin şücaətli qızı Zeynəb (s) ürəyində qorxuya yol vermədi, təsirli və kəsərli sözləri ilə, İbn Ziyadı öz qüdrətini göstərmək üçün məclisə yığdığı camaatın gözləri qarşısında rüsvay etdi, Peyğəmbər xanədanına rəva qıldığı cinayətlərini ifşa etdi. Əli qızı dilləndi. Dilləndi amma elə bil indiyəcən heç nə baş verməmişdir. Nə onun bir adamını öldürüblər, nə də özünü əsir tutublar. Elə bil, cavabını vermək istədiyi bu kişi ən adi bir işarə ilə onu və bütün yoldaşlarını öldürə bilməzdi.

–Şükr olsun o Allaha ki, öz peyğəmbəri Mühəmməd (s) ilə bizə kəramət buyurub, çirkinliklərdən pak etdi. Yalnız günahkar rüsvay olar və günahkar yalan danışar. Şükr olsun o Allaha ki, o biz deyilik, başqasıdır.

İbn Ziyad dedi: Allahın Əhli-beytlə davranışını necə gördün? Zeynəb cavab verdi: Onlar bir dəstə idilər ki, Allah, şahadəti

onlara müqəddər etmişdi. Onlar öz qəbrlərinə tərəf tələsdilər və mən burada gözəllikdən başqa bir şey görmədim. Allah səninlə onları bir araya gətirəcək və sən onlarla üzləşəcəksən. İndi gör qalib və xoşbəxt kimdir. Ey Mərcanənin oğlu! Anan matəmində otursun.

Ravi deyir: Bu sözlərdən sınan İbn Ziyad elə atıldı ki, guya Zeynəbi öldürəcəkdə. İbn Ziyadın ətrafındakılardan biri dilləndi: Ey əmir! Bu qadındır.

ŞAMA DOĞRU

Əsirlər karvanı İbn Ziyadın zindanında çətin günlər keçirdikdən sonra Şama göndərildi. Şam müsəlmanların əlinə keçən gündən Xalid ibn Vəlid və Müaviyə ibn Əbu Süfyan kimi hakimlər görmüşdü. Bu diyarın camaatı nə Peyğəmbərin söhbətlərini eşitmişdilər, nə də onun səhabələrinin iş üsulunu bilirdilər. Şam camaatı Müaviyənin və onun ətrafındakılarının rəftarını müsəlmanlıq qaydaları bilirdilər. Belə bir şəhərin camaatı əsir karvanının gəlişi vaxtı bayram və şadlığa qərq olmuşdular. Yezid öz sarayında bir məclis təşkil etmişdi. Hazırlanmış adamlar məclisin ətrafında oturmuşdular ki, öz gümanları ilə Yezidin böyük qələbəsini bayram etsinlər.

Seyyidüş-Şühəda (ə)-in başını Yezidin qarşısına qoydular. Bu vaxt Əhli-beyt əsirlərini məclisə daxil etdilər. Seyyidüş-Şühəda (ə)-in qızının gözləri Şamın kəsilmiş başına düşdü. O, ucadan elə nalə etdi ki, bütün məclisə vəlvələ düşdü. Amma Zeynəb qardaşının başını gördükdə, həzin və dərdli bir səslə ürəkləri qəmləndirdi, növhə oxumağa başladı: “Ey Hüseyin! Ey Allahın

istəkli! Ey Məkkə və Mina övladı, ey bütün qadınların sərvəri olan Fatimeyi-Zəhranın oğlu! Ey Peyğəmbər qızının oğlu.”

Ravi deyir: Allaha and olsun, məclisdəkilərin hamısını ağılatdı. öz mənəsbərəstliyi ilə məst və məğrur olan şərəbxor Yezid sakit oturub əlindəki əsa ilə İmamın müqəddəs dişinə vurur və deyirdi: Kaş, mənəm Bədr döyüşündə iştirak edən və Xəzrəc qəbiləsinin, oxların vurduğu ziyandan əziyyət çəkdiyinin şahidi olan böyüklərim bu gün məclisdə şadlıqlarından qışqırıb deyəydilər: Yorulmayasan, ey Yezid! Onların böyüklərini, rəhbərlərini öldürdük və Bədr gününün əvəzini çıxdıq. Haşim qəbiləsi səltənətlə oynadılar. Nə göydən bir xəbər gəlib, nə də vəhy nazil olub. Əhmədin acığını balalarından çıxmasam.”

ƏBƏDİYYƏT DANIŞIĞI

Əgər məclis həmin yerdə sona yetsəydi Yezid qalib gələr, ya da onun əmri ilə edilən işlər o qədər də çirkin görünməzdi. Amma Zeynəb işin bu şəkildə sona çatmasına imkan vermədi.

Yezidin şadlıq saydıqlarını onun ağızında zəhərdən də acı etdi. Məclisdəkilərə göstərdi ki, qarşılarında dayananlar o adamın qızlarıdır ki, Yezid onun adı ilə Şam camaatına xəlifəlik edir. Onlara anlatdı ki, İslam hökumət olmamışdan qabaq dindir. Hakimdən üzüaşağı ən kiçik vəzifəli adama qədər, Allah qarşısında etdiyi iş və danışdığı söz üçün məsuliyyət daşıyır. Onlara göstərdi ki, İslam təqva sütunu üstündə möhkəmlənir, nəinki qüdrət.

Zeynəb anası Fatimə (s) kimi zülmkarların qarşısında, qamətini düzəltdi, ayaq üstə və hamının görüb eşidəcəyi şəkildə Allaha həmd və səna etdi, Peyğəmbər və onun Əhli-beytinə

salam göndərdi və öz sözünü Qurandan bir ayə ilə belə başladı: “Pis iş tutanların işinin axırı bu idi ki, Allahın ayələrini yalan bilib, onu istehza etdilər. Ey Yezid! Elə fikirləşirsən ki, göyü, yeri bizə dar edib, əsirlər kimi bu şəhərdən o şəhərə aparmaqla biz xar olduq, sən isə izzətli? Qiymətinin artdığını güman edərək belə qürrələnib təkəbbür edirsən? Padşahlığına maneə olmadığını və işlərinin yaxşı getdiyini gördükdə özünə sığmırsan. Lakin bunun sənə özünü olduğun kimi tanımaq üçün verilən bir fürsət olduğunu bilmirsən. Allahın buyruğunu unutmusan ki, buyurur: “Kafirlər onlara verdiyimiz fürsətin özləri üçün yaxşı olduğunu güman edirlər. Biz onlara möhlət veririk ki, günah yükünü ağırlaşdırsınlar. Sonra elə bir əzaba düşər olurlar ki, xar və rüsvaylıqdır. Ey azad olunmuşun oğlu! Bu ədalətimdir ki, sənin qızların və kənizlərin pərdə arxasında izzətlə oturalar, amma sən Peyğəmbərin qızlarını əsir edərək, onların hörmət pərdəsini yırtıb səslərini boğazlarında qoyasan və yad kişilər onları dəvə üstündə bu şəhərdən o şəhərə gəzdirələr! Belə ki, nə onlara sığınacaq verən ola, nə qoruyan ola, nə də bir böyükləri ola. Camaat axışıb hər tərəfdən onlara tamaşaya gələlər. Amma ürəyi bizim ədavətimizlə dolu olan adamdan bundan başqa bir şey ummaq olarmı? Deyirsən, kaş, Bədr döyüşündə öldürülən babaların burada olaydılar və bu sözü deyəndə ağaclarla Peyğəmbər balasının dişlərinə vurursan? Heç vaxt dərk etməzsən ki, çox çirkin bir iş tutmusan. Niyə də etməyəsən? Sən yerin ulduzları olan Peyğəmbər balalarının və Əbdül-Müttəlib ailəsinin qanını tökməklə iki xanədanın düşmənliliyini təzələdin. Şadlanma, çünki tezliklə Allah dərgahına gətiriləcəksən. O vaxt arzu edəcəksən ki, kaş, kor

olaydım və bu günü görməyəydim. “Babalarım bu məclisdə olsaydılar, şadlıqlarından özlərinə sığmazdılar” sözlərini deməyəydim. İlahi, Özün bizim haqqımızı al və bizim qisasımızı bizə zülm edənlərdən çıx. And olsun Allaha, öz dərinə və öz ətinə qopartdın. Həmin gün Allah Rəsulu, onun xanədanı və ürək parçaları Allahın rəhməti sayəsində rahatlanacaqlar, amma sən çox rüsvay halda Onun qarşısında dayanacaqsan. O gün həmin gündür ki, Allah öz vədini yerinə yetirəcək. Hərəsi bir küncdə öz qanına bulaşmış bu məzlumlar bir yerə yığılacaqlar. Çünki o özü belə deyir: “Allah yolunda ölmüşləri ölü sanmayın, onlar diridirlər və Allahın nemətlərindən bəhrələnilirlər.” Amma səni nahaq yerə müsəlmanların boynuna mindirən Müaviyə, Məhəmməd məhkəməsi qurulacağı, Allahın hakimlik edəcəyi və sənəin əl-ayağının o məhkəmədə şəhadət verəcəyi zaman hansınızın daha bədbəxt və sığınacaqsız olduğunuzu biləcəksən.

Ey Allahın düşməni Yezid! And olsun Allaha, mənim gözümdə o qədər qiymətin yoxdur ki, səni danlayam, ya təhqir edəm. Amma nə edim, yaş gözlərimdə həlqə vurur və ah sinəmdə şölələnir. Hüseyin öldürüldükdən sonra Şeytan qoşununun Peyğəmbər xanədanının ehtiramını sındırmaqla məzlum və zəhmətkeş müsəlmanların zəhmətinin nəticəsi olan “beytul-mal”dan ənam almaq üçün, bizi Kufədən ağılsızların sarayına gətirdikdən sonra, bu cəlladların əli bizim qanımıza bataraq ağızları bizim ətimizin parçaları ilə dolduqdan sonra yırtıcı canavarlar o pakizə cəsədlərin həndəvərinə dolaşdıqdan sonra səni danlayıb, məzəmmət etmək nəyə yarar? Əgər bizi öldürüb, əsir etməklə faydalandığını zənn edirsənsə, tezliklə bunun ziyandan başqa bir şey olmadığını görəcəksən. O gün

etdiklərindən başqa bir nəticəyə yetişməyəcəksən. O gün sən İbn Ziyadı köməyə çağıracaqsan, o da səndən kömək istəyəcək. Sən və itaətçilərin Allahın ədalət tərəzisi ətrafında toplanacaqsınız. O vaxt Peyğəmbər balalarını öldürməyin, Müaviyənin sənin üçün hazırladığı səfərin ən yaxşı azuqə olduğunu biləcəksən. And olsun Allaha, mən Allahdan başqasından qorxmur və Ondan başqasına şikayət etmirəm. Nə istəsən et, nə hiylə bacarsan işlət, nə düşmənləyin varsa göstər. And olsun Allaha, sənin üzərində olan bu pis ləkə heç vaxt təmizlənməyəcək. Şükr olsun Allaha ki, cənnət cavanlarının ağalarının işini səadətlə sona yetirdi. Behiştə onlara vacib etdi. Allahdan istəyirəm onların dərəcələrini artırınsın və öz rəhmətini onlara sayə etsin, çünki O, çox qüdrətlidir.” Dəməşq camaatı yavaş-yavaş İraqda baş verən hadisənin həqiqətindən xəbərdar oldular. Bildilər ki, Yezidin əmri və Kufə qoşunlarının əli ilə öldürülən sadəcə üsyançı yox, Allah Rəsulunun qız nəvəsi, bura əsir gətirilən əsir qadın və uşaqlar isə onların Peyğəmbərinin ailəsidirlər.

Bütün saraya ölümçül bir sükut çökmüşdü. Yezid saraydakıların üzündə narazılıq əlamətini görüb dedi: Allah öldürsün Mərcanənin oğlunu. Mən Hüseyinin ölmünə razı deyildim. Sonra əsirlərin bu halda saxlanılmasının məsləhət olmadığını bilib, onlar üçün yaxşı yer hazırlanmasını əmr verdi və bildirdi ki, Qüreyş qadınlarından əsirləri görmək istəyənlərə mane olmasınlar. O, imam Səccadı hər günorta və axşam süfrə başına dəvət edirdi. Körəsən, Yezid zərrə qədər də olsa peşman olmuşdurmu? – Bu köçəri camaatın işlərinin gedişini təhlil etdikdə belə bir güman oluna bilər, bu güman özünə yer tapmamış başqa bir xatircəmlik onu kənar edir. Belə ki, əgər

Yezid belə etməsəydi, Kufə üsyanının Dəməşqdə də aşkar olacağı mümkün idi, baxmayaraq ki, onu tezliklə əzmək olardı. Hər halda bu gün və məclisin gedişatından Şam camaatının bir dəstəsi bildi ki, müsəlman onlar bildiyi kimi və hakim də onlara hakimlik edən şəxs deyilmiş.

MƏDİNƏYƏ QAYIDIŞ

Xanım Zeynəbin Yezidin sarayında və imam Səccadın Şam məscidindəki təsirli və ifşaedici çıxışları Müaviyənin Əhli-beyt (ə) əleyhinə olan 40 illik zəhərli təbliğatına son qoydu. Bəni Üməyyənin cinayət və azğınlıqları ifşa edildi.

Belə rüsvay olacağını güman etməyən Şam hökuməti Əhli-beytin Şama gəlişi, nitqləri və camaatın agahlığı ilə öz mevqeyini təhlükədə görüb çarə axtarmaq fikrinə düşdü. Şam hökumətinin, ümumi fikirlərlə razılaşmaq və millətin qəzəbini soyutmaqdan başqa çıxış yolu qalmadı. Buna görə də, Əhli-beytlə xoş davranmağı qərara aldı. Belə ki, Əhli-beytin Seyyidüş-Şühəda (ə) üçün üç gün əzadarlıq məclisi qurması istəyini yerinə yetirdi, hətta Şam sarayının qadınları da məclisdə iştirak edirdilər. Günlər keçdikcə Şam camaatı ayılır və Şam hökumətinin əməllərinə daha da qəzəblənirdilər.

Bu səbəbdən Yezid Əhli-beytin Şamda qalmağını özünə və hökumətinə məsləhət görməyib, karvanı ilk fürsətdə Mədinəyə göndərməyi qərara aldı. Karvanı onunla birgə Mədinəyə göndərmək üçün, Peyğəmbər səhabələrindən olan nöman ibn Bəşiri yanına çağırırdı. Nöman səfər boyunca Allahın Peyğəmbərinin xanədanı ilə mehriban davranır və imkan qədərincə onların istəklərini yerinə yetirirdi.

Zeynəb həmin karvanla Mədinədən Məkkəyə doğru və Məkkədən də Kərbəla səmtinə hərəkət etdiyi günü unutmurdu. Həmin karvan ki, rəhbəri Hüseyin (ə) idi, Abbas və Əli Əkbər kimi ayüzlü igidləri və özü ilə birgə qardaşı imam Həsən (ə)-in yadigarı var idi. Qardaşı Hüseyin (ə)-in aram və nurani çöhrəsi, Abbasın şücaət və vəfası, Qasimin paklığı və səfası, Əli Əkbərin Peyğəmbərə oxşarlığı və s... Zeynəbin yaddaşından silinmirdi. Karvan anbaan Mədinəyə yaxınlaşırdı. Həzrət Peyğəmbərin pak qəbrinin ətri duyulurdu. Əzizlərin yoxluğunun xatirəsi əvvəlkindən daha çox hiss olunur və dərdlər bir-birinin ardınca təzələnirdi. Hamı bunu düşünürdü ki, İmamın şəhadət xəbərini Mədinə xalqına necə çatdırırsın, Mədinəyə necə daxil olsunlar və necə qalsınlar?

Karvan imam Səccad (ə)-in göstərişi ilə Mədinə yaxınlığında dayandı. Yükləri açdılar, xeymələri qurub, qadın və uşaqları aşağı endirdilər. Camaat Mədinəyə daxil olmazdan qabaq böyük bir xəbərdən agah olmalıdır. İmam, Bəşir ibn Cəzləmi çağırır: Bəşir! Allah sənin atana rəhmət etsin ki, şair idi, sən də şairlik qabiliyyətin varmı?

Bəli, ey Allah Rəsulunun övladı, mən də şairəm.

Mədinəyə get və Hüseyin (ə)-in şəhadət xəbərini Mədinəyə çatdır.

Bəşir deyir: Ata minib Mədinəyə doğru tələsdim. Peyğəmbər məscidinə gəlib gözlərimdən yaş axa-axa şivən ilə fəryad etdim. Bu şəri qoşub uca səslə oxudum:

Ya əhlə yəsrībə la muqamə ləkum biha,
Qutiləl-Huseynu fəədmui midrar,

Əlcismu minhu bi Kərbəla muzərrəc,
Vər-rəsu minhu ələl-qənati yudar.

“Ey Mədinə camaatı! Mədinədə qalmayın, çünki Hüseyin (ə) öldürülüb. Buna görə də, gözlərimdən su sel kimi axır. Hüseyinin cəsədi Kərbəlada qan və torpaq arasına düşüb və müqəddəs başını nizə üzərində, şəhərlərdə gəzdirirlər.”

Bu vaxt fəryad qopardım: Ey Mədinə camaatı! İndi Əli ibn Hüseyin öz bibiləri və bacıları ilə Mədinənin yaxınlığındadır. Mən imam Səccadın sizin tərəfinizə göndərdiyi şəxsəm və onun yerini sizə göstərəcəyəm.

Bəşir deyir: Qadınlar hamısı şivən edən halda evlərdən bayıra töküldülər. Mən camaatı heç bir zaman o gündən çox ağlar görmədim və müsəlmanlar üçün o gündən acısını müşahidə etmədim. Mədinə camaatı Bəşirlə birgə Əhli-beytə doğru tələsdilər. İmam Səccad camaat üçün xütbə oxudu və Allahın onlara nəsib etdiyi və öhdəsindən gəldikləri böyük bir imtahan üçün Allaha şükr deyib, hamını Peyğəmbərin pak ailəsinə üz verən böyük müsibətlər, çətinliklər və hadisələrdən xəbərdar etdi. Camaat şivən edə-edə Əhli-beytlə birlikdə Mədinəyə daxil olurdu. Əhli-beytin gözü Peyğəmbərin pak qəbrinə düşcək “Va Mühəmmədə” fəryadı ucaldı və Peyğəmbərlə dərdləşməyə başladılar. Ey Allahın Rəsulu! Sənin Hüseyinini susuz şəhid etdilər və Əhli-beyti əsir tutdular.

Zeynəb Peyğəmbərin məscidinə yetişən kimi qapının iki tərəfini tutub belə dedi: Ey Allahın Rəsulu! Mən Hüseyinin ölüm xəbərini gətirmişəm sənə. Ondan sonra Zeynəbin gözləri həmişə yaşlı olardı. İmam Səccada baxanda dərdi, qəmi təzələnərdi.

Təbidir ki, Zeynəb sakitləşmir və Aşura hadisələrini danışmaqla camaatda dəyişiklik edir, həyacanlandırır. Camaat oyanır və imam Hüseyinin intiqamını almaq üçün ayağa qalxır. İmam Hüseyin (ə) bir dəfə şəhadətə yetişdi, amma onun carçıları öz haqtələb fəryadlarını İslam və bəşəriyyət aləminə yetirdilər.

XANIM ZEYNƏBİN VƏFATI

Mədinəyə daxil olduqdan sonra əzəmətli Zeynəb günəşinin şüası bir ildən artıq davam gətirmədi. Həmin Hüseyinsiz birillik həyat Zeynəb üçün çətin oldu. Həmin Zeynəb ki, uşaqlığından cavanlığa və cavanlıqdan imam Hüseyinin şəhadətinə qədər olan ömrünü onunla idi və ona məhəbbət bəsləyirdi. Əgər xanım Zeynəbin ucaməqamlı səbir və təslimi olmasaydı, kifayət idi ki, imam Hüseyin (ə)-dan sonra Kərbəla və Aşura xatirələrinin hər birini xatırlayıb təzələməklə can tapşırıb, dünya yaşayışı ilə vidalaşaydı. Amma o, Allahın layiqli bəndəsidir. O, Allaha bəndəliyini müxtəlif sahələrdə göstərərək “Fəsbir səbrən cəmilən” “Gözəl səbir et” fərmanına cavab verdi və qardaşı Hüseyin (ə) kimi, “gözəl səbir” surətini bəşəriyyət tarixinin səhifələrinə həkk etdirdi.

Belə uca bir ruhla və bu növ əzəmətli həyatdan sonra haqqın tükənməz rəhmətinə və pak ailəsinə qovuşmaqla yaxşı yaşamaq, Allaha itaət, iffət, isar, fədakarlıq, əhdə vəfa və Allah yolunda səbir və dözümlü dərslərini hamıya göstərdi.

Dünyaya göz açdığı, dünyadan köçdüyü və pak əcdadı ilə fəxrlə qəbrdən qalxacağı zaman salam olsun ona!

Allahın salamı olsun Zeynəbi-Kubraya və Allah yolunun bütün fədakarlarına ki, Zeynəbdən dərs alaraq səbr etməyi öz həyat dəftərlərinin sərlöhəsinə yazıblar.

SON!